

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet har i dag vedtatt å tildele Agder fylkeskommunes fylkeskulturpris 2022 til Bragdøya kystlag.

Fylkeskulturprisen er på kr. 50.000,- sammen med et kunstverk av billedkunstner Mette Stausland.

I pressemeldingen fra Agder fylkeskommune står det:

Bragdøya kystlag - frivillig arbeid som sosial drivkraft og kulturarvbærer.

Siden 1986 har Bragdøya kystlag arbeidet med, og for, bevaring av en levende kystkultur.

Kystlaget har tilholdssted på Bragdøya, som er et kommunalt friområde på nesten 1000 mål i skjærgården like utenfor Kristiansand.

Gjennom betydelig dugnadsarbeid har kystlaget utviklet øya til å bli det aktivitetsområdet og samlingsstedet det i dag er for byens befolkning.

Historien startet tilbake på 60-tallet da Kristiansand kommune overtok Bragdøya og bygningene som lå der. Området ble sikret som statlig friluftsområde

De gamle saltebuene nord på øya var forfalne og av mange sett på som rivningsklare. Opprinnelig ble buene brukt under makrellfisket tidlig på 1900-tallet. Etter at fisket opphørte i mellomkrigstiden ble de i en periode brukt som lager. Behovet for istandsetting av saltebuene og drømmen om et kystkultursenter gjorde at flere frivillige foreninger tok initiativ til å danne et kystlag. Hovedideen var at Bragdøya som offentlig eid friluftsområde skulle bli tilgjengelig og være et tilbud for alle.

I 1986 ble Bragdøya kystlag etablert og arbeidet med å sette i stand saltebua startet.

Siden den gang har flere bygninger tilkommet; verkstedet, slippet, motorbua, sanitæranlegg og garasje. Sammen utgjør disse Kystkultursenteret som ligger på vestsiden av øya.

Kystkultursenteret er sentrum for, og spiller en viktig rolle, for utviklinga av øya som friluftsområde. Senteret drives av kystlaget og mange av stedets aktiviteter finner sted her.

Hit kan en komme med badebåten eller Bragdøya-båten. Sistnevnte kjører årlig mange barnehage- og skolebarn ut til øya. «Kaptein Jan», som kjører skuta er godt kjent og populær blant barn i Vågsbygd, de fleste har hatt mang en tur ut til øya hvor de har lært naturen og kystkulturen å kjenne.

I saltebua er det kafe, selskapslokale, utstilling og bibliotek og i den lille bukta like utenfor ligger det ulike robåter som besøkende kan låne.

Kystlaget eier flere små og store båter, flere av dem er på Riksantikvarens verneliste over nasjonalt viktige fartøy.

De har egne båtbyggere og bidrar med dette til at en viktig del av den immaterielle kulturarven blir tatt vare på.

Båtbyggerne har ansvaret for det meste av restaureringen av fartøyene, mens det årlige vedlikeholdet av dem utføres på dugnad av kystlagets medlemmer.

Selv om mye av aktiviteten finner sted omkring kystkultursenteret gjør kystlaget en stor jobb også med å skjøtte resten av friluftsområdet og engasjerer seg også andre steder i nærområdet. De har eget vill-saulag som holder villsau slik at kulturlandskapet på Bragdøya holdes i hevd, de drifter og vedlikeholder Grønningen som åpent fyr for besøk og overnatting og har også i det siste tatt over losboligen ved Oksøy fyr. De siste årene har kystlaget vært pilot for historiske båttruter i Kristiansand og kjørt turer med det verneverdige fartøyet MB Høllen i trafikk fra Pir 6 i sentrum, via Bragdøya, Bredalsholmen dokk og fartøyvern-senter, Romsviga og til uthavna Ny-Hellesund.

Inneværende år ble den nordiske klinkbåttradisjonen innskrevet på UNESCO sin verdensarvliste for immateriell kulturarv.

Agder har lange tradisjoner knyttet til klinkbåttradisjonen og som del av Forbundet Kysten har også Bragdøya kystlag og deres innsats bidratt til dette. Ikke minst spiller kystlaget en viktig rolle for å følge

opp ansvaret som følger med å sikre den immaterielle kulturarven for ettertiden.

Tradisjonen må holdes i hevd ved å bygge klinkede tradisjonsbåter, utdanne båtbyggere og bruke fartøyene aktivt, og her legger kystlaget ned en viktig innsats. Som frivillig lag representerer kystlaget et mangfold av enkeltpersonene som over tid har lagt ned betydelig tid og ressurser i å ta vare på Bragdøya og den historien stedet representerer.

Med sine 750 medlemmer, er kystlaget et av landets største kystlag.

Det er veldrevet, i all hovedsak basert på dugnad og frivillig arbeid, men med en administrasjon som holder i trådene.

Stedet er et viktig møtested for folk i alle aldre og av stor betydning både for det enkelte medlem og for besøkende.

Med sitt mangfold av aktiviteter knyttet til kystkultur skaper kystlaget stort engasjement og bidrar til møteplasser hvor kunnskap og tradisjoner holdes i hevd og bringes videre.

For at kulturmiljøforvaltningen skal lykkes i å ta vare på kulturarven, er det avgjørende at lokale lag og foreninger tar initiativ til å sette i stand og bevare kulturminner

slik Bragdøya gjør. I en årrekke har de vært en viktig drivkraft for utviklingen av Bragdøya kystkultursenter og bidratt til at øya er et besøksmål hvor lokale og tilreisende får oppleve historie og kystkultur. Kystlaget er aktive og engasjerte i bevaringsarbeidet og bidrar sterkt til at både materiell og immateriell kulturarv blir tatt vare på og får leve videre, takket være interesse og engasjement. Ivrige, dedikerte og kunnskapsrike frivillige har gjennom åras løp lagt ned utallige dugnadstimer og gjort stedet til det det er i dag. De har holdt kurs, seminarer, landsstevner, møter og samlinger for å formidle og opplyse om vår felles kulturarv langs kysten.

Med vennlig hilsen

Anne Tone Hageland

Avdelingsleder

Kultur, idrett og frivillighet

